

Poštnina plačana v gotovini.

Cena 2-50 Din.

DRAMA

20
GLEDALIŠKI LIST

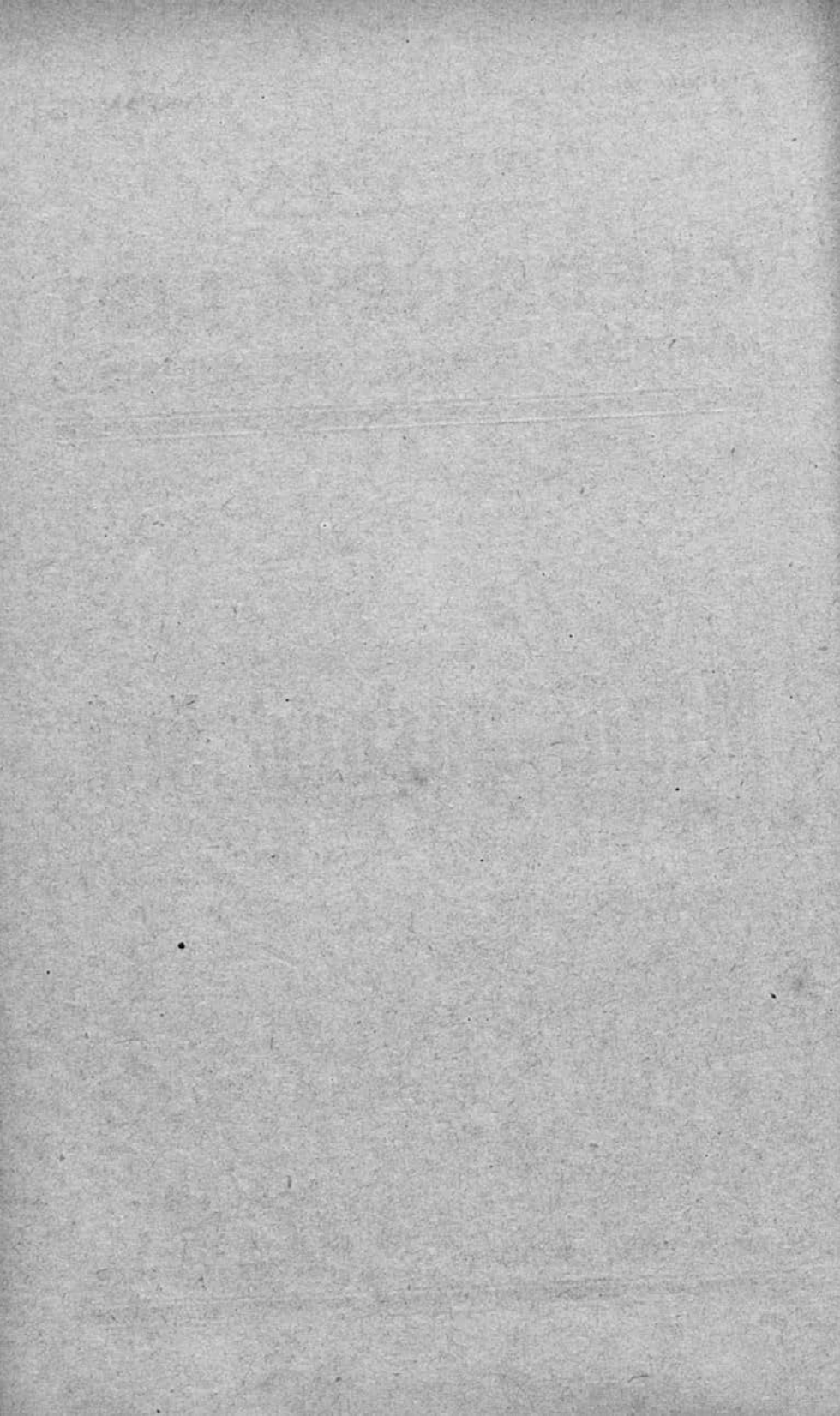
NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1935/36

Mladi gospod šef

Premijera 23. maja 1936

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: J. VIDMAR

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 23. maja 1936

Ost:

W. Lichtenberg: Mladi gospod šef

Vse se ponavlja. Nič ni novega! Vsaj kar se tiče komedij, pa tudi tragedij in teatra sploh. Shakespeare je zasnoval nebroj svojih večnih komedij in veseloiger na osnovi zamenjave. »Keronska dvojčka«, »Kar hočete«, »Komedijska zmešnjav« in še mnogo drugih del velikega otočana se pleče iz zamotanih šten zamenjave. Gogolj je postavil z »Revizorjem« večni primer, šolski primer, kako učinkovita utegne biti komedija, v kateri nastopa oseba, ki jo smatra vsa okolica za nekoga drugega. — Ako stikamo po arhivih, gledaliških knjižnicah, najdemo cele kupe komedij z vsebino zamenjave, preobleke in podobnega. — In vse so večinoma zabavne — res je, morda plehke, morda banalne — a zabavne so vselej bolj od onih, ki imajo druge motive.

*

Ta Viljem Lichtenberg ni iznašel smodnika, niti ni imel takih namer. Ni ne Shakespeare, niti Gogolj. Kaj še! Je pa spreten, skromen in ljubezniv poznavalec človeških lastnosti — vrlin in slabosti. Razen tega vé, da je vedrost nekaj dragocenega, da je prijeten smeh, ki ga vzbudi lahka šala in dovtip, nekaj vrednega. — Kot pisatelj kratkih, fletnih zgodbic zna risati žive like, ljubi preproste siromake, poštenjake, ki imajo v duši prtajene želje po večjih dogodivščinah, kot jim jih more nuditi njihova lastna usoda. — Potem jim pa potisne energije v telo, odpoved, stradanje, garanje — zato si pa, človek božji, vsakih par mesecev na konju — si grand-seigneur, si baron, si Nekdo, ki ima cvenka in cvenk spoštujejo ljudje na tem svetu — in radi cvenka — človeka...

Lichtenberg je gotovo gledališki avtor brez visokih večnostnih pretenzij — delali bi mu pa krivico, ako bi mu ne priznali prav izredne ljubkosti, delikatnosti in topline...

*

Autor komedije »Mladi gospod šef« nam ni tujec. Srečali smo se z njim že v komediji »Kariera kancelista Vinciga«. Prav tako kot tam, nam prikazuje tudi tu težnje majhnega človeka, ki je malo pošten, malo navihan, ki je, ako doseže neko »kategorijo« in »grupo« biciklist, to se pravi: navzgor se krivi, navzdol pa pritiska. To je tako nekako lastnost, ki je razširjena povsod, zato najde povsod, na odru prikazovana, svoj odmev. Potem ljubi Lichtenberg take, ki so že preživeli dobo, ki spadajo že v ropotarnico, pa jih veže gola, mehanična navada, ponavljanje istega, kar so počeli kot dobri in solidni in pošteni in bogme zaslužni uradniki 30, 40, 50 let... In zato vzklikne Bob Götz, fantiček, obdarjen s kronično lenobo: oh, to nas tudi še čaka, taka bohotna senilnost. — A ta senilnost je plod dela, izčrpanosti — samo gospod Bog ne mara prerezati nitke življenja onim, ki jih ljubi prav posebno — in ti so oni, ki so dobri in ki ljubijo človeka.

In dekleta ima Viljem Lichtenberg! Kar veselje imamo z njimi, s takšno vitalnostjo jih opremi, kot z oklepom in bijejo se skozi življenje kot risi. Strast do dela jim lajša vse težave in ker dostojen človek zasluži nagrade, jih avtor nagradi vselej s fejštom fantom kot bodočim možem. — In koncem koncev — saj to je prav!

Zadnje čase je postal Dunaj nekaka centrala za produkcijo filmov, ki imajo poleg vse plehkosti, norčavosti in bolj ali manj bedastih šlagerjev, h katerim spada tudi »hi, alter Schimmel, hi«, — nekaj, kar smemo imenovati pozitivno! To pozitivno je oni optimizem, da na svetu vendarle niso sami lopovi, da niso še propadli vsi ideali, da je delo, dolžnost nekaj lepega in pa da ljubezen ni samo ažurna bajka... Nekako tako mi je bilo pri vajah za ta komad, a ne samo meni — od igralcev do prevajalca, upravnika in dramaturga smo imeli »špas« nad to fletno zgodenco in nad temi majhnimi ljudmi...

In še eno: narisati pa zna Lichtenberg te svoje ptičke, kar živi so in prijetni... »Kaj sem gledal nocoj, se bo vprašal abonent reda tegaintega ne vem natančno — a fletno je bilo.« — Če ni tako — no ja — je pa drugače.

Drama gledališča

Značilen pojav za današnji čas, ki je tako kritičen za gledališče in za vso odersko umetnost je drama *Crepuscule du Theatre*, pri nas že znanega francoskega dramatika MHR. Lenormanda. Svojevrstnost te igre je nekoliko nakazana že v naslovu: Gledališče v mraku. V delu samem se njegova posebnost kaže

še določneje. Glavna oseba te igre, če je v tem primeru sploh mogoče govoriti o osebi, je namreč gledališče s svojim odrskim aparatom, s svojo publiko, ki jo dandanes komaj še ima in z vso svojo visoko kulturno misijo resničnega umetniškega zavoda. Gledališče kot glavna oseba, kajti vse žive človeške osebnosti, ki nastopajo v tej drami, žive pred nami samo kot deli in udi gledališča. Tragedija gledališča je tudi njihova tragedija. Te osebe so igralci, poet, avtor in publika.

Zgodba te edinstvene drame je naslednja. Avtor je spisal dramo, ki se vrši v polarnih krajih in se odigrava med polarnim lovcem in galebico, med katerima se razvije svojevrstna ljubezen. In ta drama roma pred bralčevimi ali gledalčevimi očmi po vseh glavnih evropskih deželah, v katerih se goji gledališka umetnost. Ker je avtor Francoz, kaže seveda najprej usodo te igre v Franciji, se pravi v Parizu. Usoda avtorjeve drame nazorno kaže razmere in bolezní v pariških gledališčih. V pariškem gledališču neomejeno vlada ljubosumna, postarna diva, ki vsem tovarišem zavida uspehe in ki s svojimi muhami doseže, da režiser delo neprestano črta in popravlja, dokler ga ne uniči popolnoma. Iz Pariza nas povede Lenormand v Nemčijo. Tu vprizori eksotično ljubezensko dramo nemški gledališki ravnatelj dr. Pusch, ki poda avtorju naslednjo izpoved o svojem gledališkem in umetniškem nazoru: »Gledališče je zame dejanje, gibanje, puč. Drama ni nič drugega kakor vrsta eksplozije, salva, ki jo izprožim na množico. Gledališče, ki ni eksplozija, ki ni salva, ki ni revolucionarno gibanje, je mrtvo, zato naj pogine«. Kaj nastane iz lirične ljubavne drame v rokah dr. Puscha, si je lahko misliti.

Delo nato uprizarjajo tudi angleška gledališča. O teh uprizoritvah in o usodi drame v Angliji poroča avtor sam naslednje: »V Londonu so naredili iz nje nekakšno božično pravljico... Idilo za pestunje, neke vrste pantomino s kostimiranimi klovni, ki so predstavljali bele medvede in ki so preobračali kozolce na sneženi preprogi... Cenzuri so se zdeli ljubavni prizori vznemirljivi... Moral sem se prerekati z nekim nepodkupljivim uradnikom, ki je hotel vedeti »kaj se prav za prav godi« med lovcem in galebico! Moja razlaga se mu je zdela nezadostna in scene je bilo treba nadomestiti z baletom. Da, s čudovitimi prizori, v katerih je galebica — med dvajsetimi čisto enakimi nedolžnimi dekleti mahala s krili in prepevala svojo pesmico. In pingvini! Teh je šele bilo! Najmanj dva tucata in vsi so lepo strumno opletali s krilci v veliko veselje otrok.«

Iz Anglije je nastopila drama svojo pot v Italijo. O usodi drame v Italiji pripoveduje avtor naslednje: »V Italiji je iz igre nastala nekakšna drama na ledeni plošči. Nekega pomorščaka odnese ledena plošča. Veter je pihal terribilmente. Led je po-

kal orribilmente...« In zlobno pristavlja: »In v zadnjem dejanju je sestradani pomoščak galebico pojedel-«

Taka je usoda tega literarnega dela po gledaliških glavnih evropskih narodov. Š tega popotovanja se avtor v drami vrne v Pariz, v staro gledališče, kjer je bila drama prvič uprizorjena. Gledališče je že prodano. Lastnik, resen poet, ga je moral prodati ameriškemu kinematografskemu podjetniku. Toda za slovo si priredi ta mož resničnega kulturnega poslanstva zadnje veselje in uprizori Shakespearejev »Vihar«. Ta čudoviti spev bodi labodji spev njegovega gledališča. Bralec ali gledalec prisostvuje tej poslovilni predstavi. Gledališče je prazno, tistih nekaj ljudi, ki so pomotoma prišli vanj, se dolgočasi. Toda ganljivo je slovo, in zadnji govor, s katerim se gledališče po prvem igralcu poslovil od svojega občinstva: »Občinstvo, to kar si pravkar videlo, se doslej še ni zgodilo. Od tebe je odvisno, da se ne zgodi nikdar več.

Dokler boš ti verovalo, upalo, trepetalo v polutemi dvorane, v kateri vlada beseda, lepota ne bo položena v grob!

Občinstvo, spoznaj me! Ta, ki ti govori, ni več osebnost. Igralec sem, ki je igral avtorja. Če me obsodiš, naj izginem s sveta, potem izločiš samo sebe iz človeškega občestva!

Zaman se opajaš s slikami v temi. Kaj se te tičejo svetle podobe? Treba je mesa in krvi, treba je živih ust, ki bodo dala tvojim krikom pravi glas!

Pojdi sedaj, toda zato, da se vrneš. Sem ali kam drugam, to ni važno! Kamorkoli, kjer iz našminkanih ustnic padajo besede. Jaz nisem nič. Igra ni nič. Avtor ni nič. Toda gledališče mora živeti! Ali ne, občinstvo? Gledališče ne sme umreti!«

Važne in resne besede. Važna in resna ta drama gledališča. Res je, to ni drama človeškega bitja iz mesa in krvi, toda je drama gledališča, drama govorne besede na odru, se pravi drama evropske kulture.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

KOLINSKA CIKORIJA

je naš

pravi

d o m a č i
i z d e l e k

Kje kupim najboljše in najcenejše moške in deške obleke domačega izdelka?
Pri tvrdki

OLUP JOSIP, Ljubljana STARI TRG 2

Velika zaloga sukna, kamgarnov iz priznanih tuzemskih in inozemskih tovarn. Obleke se izvršujejo tudi po naročilu in konkurenčnih cenah.
Velika zaloga moškega perila iz lastne tovarne Triglav

TELEFON 35-61

Smučarsko opremo

po najnižjih cenah in v kvalitetnem blagu Vas postreže

KOLB & PREDALIČ
Kongresni trg 4

MLADI GOSPOD ŠEF

Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Viljem Lichtenberg. Prevedel M. Šmale.

Režiser: prof. O. Šest.

Oto Römer	Stupica
Prokurist Thalheimer	Gregorin
Direktor Fleisser	Lipah
Knjigovodja Sikora	Kralj
Marliza	Mira Danilova
Bob Götz	Sancin
Dr. Kurt	Jerman
Lizi Lizzi	Severjeva
Anton, sluga	Potokar
Pismonoša	Vertin
Plačilni natakar	Daneš
Cvetličarka	I. Boltarjeva

Dejanje se godi na Dunaju. — Prva dva akta v pisarni drogerije Römer, tretji akt zvečer istega dne v Derby-baru.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po 22.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 28.—
„ II. - III. vrste	„ 26.—
„ IV. - VI. „	„ 24.—
„ VII. - IX. „	„ 22.—
„ X. - XI. „	„ 20.—
„ XII. - XIII. „	„ 18.—

Lože v parterju (osebe) Din 100.—
„ v I. redu (osebe) „ 100.—
„ balkonske (osebe) „ 70.—
„ dodatni ložni sedenja (osebe) „ 20.—
„ v I. redu (osebe) „ 20.—
„ balkonski (osebe) „ 15.—

Balkon: Sedeži I. vrste	Din 20.—
„ II. „	„ 16.—
Galerija: „ I. „	„ 14.—
„ II. „	„ 12.—
„ III. „	„ 10.—
Galerijsko stojšče	2 50
Dijaško stojšče	5.—

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovni hiši. Vstopnice za opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure. Predpisana taksa za penzond je vračunana v cenah.

D

Predno si nabavite radio aparat si oglejte
zalogo

PHILIPS

RADIO

aparator, pri zastopstvu

H. SUTTNER

Ljubljana, Aleksandrova 6

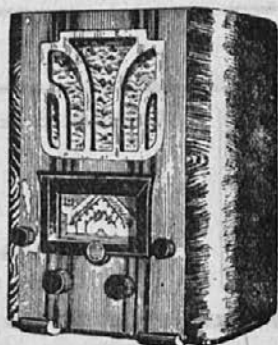
TELEFON ŠTEV. 34-70

Ugodni plačilni pogoji
Predvajanje brezobvezno in brezplačno
Prodaja na obroke

PHILIPS

NAJVEČJA
RADIOINDUSTRIJA SVETA

„SVILA“

TRGOVINA S CISTO SVILO

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 50

poleg sv. Krištofa

V ZALOGI VEDNO NAJMODERNEJŠI VZORCI

Hed. Šarc

Ljubljana, Šelenburgova 5

Priporoča: Bogato zalogo perila, platna, šifonov, namiznih, garnitur, brisač, robcev in trikotaže. - Najboljše nogavice.

Opreme za neveste.

Priporoča se Vam

»SLAVIJA«

Jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani

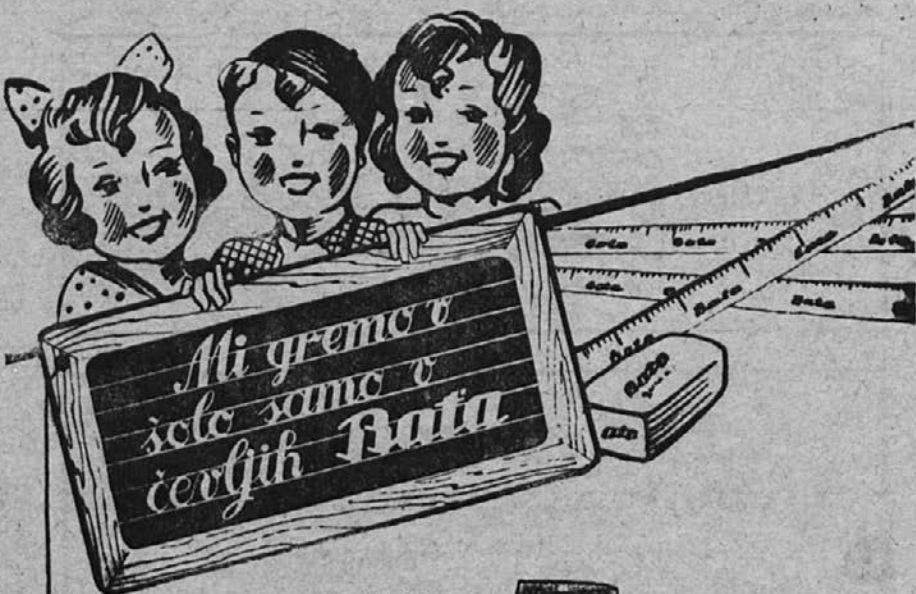
za zavarovanje

proti oškodovanju vsled požara, eksplozije, kraje, toče, nesreč itd.
na zgradbah, opremi, tvornicah, avtomobilih kot tudi na lastnem
telesu in življenju

Podružnice: Beograd, Sarajevo, Zagreb, Osijek, Novi Sad, Split

Glavni sedež: Ljubljana, Gosposka ulica 12

Telefon števil. 2176 in 2276

25.- Vel. 27-30

2402-00

Vel. 31-34 29 — Vel. 35-42 35 —

Vel. 23-26
49.-

2861-00

45.- Vel. 27-30

3222-01

Vel. 31-34 45 — Vel. 35-38 59 —

Vel. 27-30
59.-

5842-05

Vel. 31-34 69 —

Vel. 27-30
49.-

3962-22

Vel. 31-34 59 — Vel. 35-38 69 —

Vel. 35-38

79.-

4624-48

Bata